

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ ПЕРНИК

ГОДИШЕН АНАЛИЗ

НА ЗДРАВНО - ДЕМОГРАФСКОТО СЪСТОЯНИЕ И ЗДРАВНАТА МРЕЖА

В ОБЛАСТ
ПЕРНИК
ЗА 2018 Г.

гр. Перник 2019 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

стр.

1. ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ ПЕРНИК	3
Население	5
Раждаемост	10
Обща смъртност	12
Детска смъртност	18
Естествен прираст	21
Заболеваемост и болестност	25
Хоспитализирана заболеваемост	31
2. ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ НА ЗДРАВЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО НА ОБЛАСТ ПЕРНИК	34
2.1 Болести на органите на кръвообращението	34
2.2 Злокачествени новообразувания	34
2.3 Хронични болести на дихателната система	38
2.4 Инфекциозни болести и туберкулоза	38
2.5 Травми, злополуки и отравяния.....	39
2.6 Захарен диабет	40
2.7 Психични разстройства.....	41
3. СЪСТОЯНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ	42
3.1 Първична извънболнична медицинска помощ	42
3.2 Специализирана извънболнична медицинска помощ.....	44
4. БОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ.....	50
5. СПЕШНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ.....	52
6. МЕДИЦИНСКА ЕКСПЕРТИЗА.....	54
7. АПТЕЧНА МРЕЖА.....	55
8. ОСИГУРЕНОСТ НА РЕГИОНАЛНАТА ЗДРАВНА МРЕЖА С ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ	55
SWOT АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА СИСТЕМАТА НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ В ОБЛАСТ ПЕРНИК.....	57

1. ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ ПЕРНИК

Областта се характеризира с изключително сложна и разнообразна морфографска структура, включваща поредици от планини, планински ридове и разделящи ги вътрешноплатински и междуплатински котловини и речни долини.

Пернишка област е разположена в най-западната част на средна България на площ 2 390,5 кв. км. и представлява 2,2% от територията на страната.

В областта са обособени 171 населени места, от които 6 са градове и 165 села. Административно териториално са утвърдени 6 общини: Перник, Радомир, Брезник, Трън, Земен и Ковачевци.

През последните десетилетия се утвърдиха крайно неблагоприятни тенденции в развитието на демографските процеси в Област Перник. Тенденции, които години наред се развиваха в негативна посока и вече са утвърдени като трайни.

По-голяма част от жителите на областта е съсредоточена в градовете (75%). Градското и селското население имат еднакви потребности от медицинска помощ, но населението в селата има по-ниско потребление (консумация) на медицинска помощ.

Основни фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението са демографските процеси-раждаемост, смъртност и миграция.

В резултат на това се наблюдава трайно намаляване на числеността на населението.

Към 31.12.2018г. населението на област Перник възлиза на 120 880 души, което е 1.7% от цялото население на страната. В сравнение с 2017 г. населението на областта намалява с 1 541 души, или с 1.3%.

Най-голямата община в областта е Перник с 88 604 души население, следвана от община Радомир с 18 253 души население, община Брезник с 6 160 души население, община Грън с 3 915 души население, община Земен с 2 372 души население и община Ковачевци с 1 576 души население.

Към 31.12.2018 г. в градовете живеят 95 860 души (79.3%), а в селата 25 020 души (20.7%).

Броят на мъжете в областта е 58 824 души (48.7%), а на жените 62 056 (51.3%). Тенденцията за увеличаване броя и относителния дял на жените се запазва от предишни години.

През 2018 г. възрастовата структура на населението в област Перник се доближава до тази за страната:

1. Деца от 0 до 17 г. – 17 719 души (14.7% при 17% за страната).
2. Лица от 18-64 г. – 72 717 души (60.2% при 67.1% за страната).
3. Лица над 65 години – 30 444 души (25.2% при 15.9% за страната).

Подробните данни са съгласно таблици от №1 до №7.

Изводи:

1. Населението на Област Перник, поставено в неблагоприятна екологична обстановка и подложено на стресогенни агенти от типа на безработица, ниски доходи, бедност, застаряване, формира подчертано негативно здравно-демографска структура. Намаляването на населението в Областта е по причини, еднакви с тези на страната :
  - Ниска раждаемост;
  - Увеличена детска смъртност ;
  - Висока обща смъртност, силно „подмладена,, (преждевременно умират лица от икономическа активна възраст).
2. Възрастовата структура на област Перник се характеризира като регресивен тип, намираща се във фазата на демографско стареене. Броят на лицата над 65 годишна възраст е 30 444 души (25.2%) от този на цялото население за областта. В сравнение с 2017 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.3 процентни пункта.
3. Застаряването на населението в областта води до повишаване на неговата средна възраст, която достига 47 години в края на 2018 година.
4. Засилената миграция в чужбина и миграцията към по-големите населени места в областта, както и обезлюдяването в селата се очертават като причини за сериозни изменения на демографската структура в областта.
5. Възрастовите особености и големия брой хронични заболявания при хората над 65 г. възраст налага акцент върху палиативните грижи, увеличаване броя на хосписите и домовете за възрастни хора.

НАСЕЛЕНИЕ В ПЕРНИШКА ОБЛАСТ

Таблица №1

Години	Общо	Мъже	Жени	В градовете	В селата
2000	151 769	74 175	77 594	114 669	37 100
2001	148 251	72 307	75 944	113 017	35 234
2002	146 431	71 333	75 093	111 510	34 921
2003	144 104	70 190	73 914	108 836	35 268
2004	142 251	69 159	73 092	107 416	34 835
2005	140 981	68 345	72 636	106 369	34 612
2006	139 677	67 522	72 155	105 924	33 753
2007	138 773	67 011	71 762	104 825	33 948
2008	137 449	66 302	71 147	104 411	33 038
2009	136 249	65 690	70 559	103 610	32 639
2010	134 694	64 984	69 708	102 265	32 429
2011	131 987	64 622	67 365	103 945	28 042
2012	130 230	63 36	66 494	102 887	27 343
2013	128 696	62 915	65 781	101 578	27 118
2014	127 048	62 062	64 986	100 254	26 794
2015	125 456	61 250	64 206	98 365	27 091
2016	123 770	60 413	63 357	97 316	26 454
2017	122 421	59 646	62 775	96 647	25 774
2018	120 880	58 824	62 056	95 860	25 020

Население на област Перник към 31.12.2018 г.
(за тригодишен период)

Таблица №2

Година	Население в областта общо	- мъже	Отн. дял	жени	Отн. дял	В градовете	Отн. дял	В селата	Отн. дял
2016	123 770	60 413	48.8	63 357	51.2	97 316	78.6	26 454	21.4
2017	122 421	59 646	48.7	62 775	51.3	96 647	78.9	25 774	21.1
2018	120 880	58 824	48.7	62 056	51.3	95 860	79.3	25 020	20.7

**Население по общини в област Перник към 31.12.2018г.
(за тригодишен период)**

Таблица №3

Община	Общо	Мъже	Отн. дял	Жени	Отн. дял	В градовете	Отн. дял	В селата	Отн. дял
Перник									
2016	90 195	43 755	48.5	46 440	51.5	76 440	84.7	13 755	15.3
2017	89 432	43 267	48.4	46 165	51.6	75 743	84.7	13 689	15.3
2018	88 604	42 836	48.3	45 768	51.7	75 169	84.8	13 435	15.2
Радомир									
2016	18 939	9 350	49.4	9 589	50.6	13 279	70.1	5 660	29.9
2017	18 614	9196	49.4	9 418	50.6	13 110	70.4	5 504	29.6
2018	18 253	8 973	49.2	9 280	50.8	12 951	71	5 302	29
Брезник									
2016	6 391	3 121	48.8	3 270	51.2	3 935	61.6	2 456	38.4
2017	6 292	3 072	48.8	3 220	51.2	3 953	62.8	2 339	37.2
2018	6 160	3 014	48.9	3 146	51.1	3 928	63.8	2 232	36.2
Грън									
2016	4 011	2 026	50.5	1 985	49.5	2 315	57.7	1 696	42.3
2017	3 993	2 026	50.7	1 967	49.3	2 334	58.5	1 659	41.5
2018	3 915	1 987	50.8	1 928	49.2	2 338	59.7	1 577	40.3
Земен									
2016	2 520	1 270	50.4	1 250	49.6	1 543	61.2	977	38.8
2017	2 432	1 226	50.4	1 206	49.6	1 507	62	925	38
2018	2 372	1 199	50.5	1 173	49.5	1 474	62.1	898	37.9
Ковачевци									
2016	1 714	891	52	823	48	0	0	1 714	100
2017	1 658	859	51.8	799	48.2	0	0	1 658	100
2018	1 576	815	51.7	761	48.3	0	0	1 576	100

Население на област Перник към 31.12.2018 г. по възраст

Таблица №4

Възраст(в навършени години)	Общо	Мъже	Жени	В градове	В села
Общо	120 880	58 824	61 056	95 860	25 020
0-4	4 733	2 468	2 265	4 116	617
5-9	5 178	2 691	2 487	4 560	618
10-14	5 064	2 608	2 456	4 394	670
15-19	4 600	2 450	2 150	3 952	648
20-24	3 817	2 040	1 777	3 204	613
25-29	5 208	2 771	2 437	4 384	824
30-34	7 280	3 806	3 474	6 209	1 071
35-39	8 460	4 531	3 929	7 186	1 274
40-44	9 503	4 955	4 548	7 943	1 560
45-49	9 078	4 732	4 346	7 478	1 600
50-54	8 740	4 427	4 313	7 115	1 625
55-59	9 314	4 528	4 786	7 548	1 766
60-64	9 461	4 469	4 992	7 396	2 065
65-69	9 103	4 098	5 005	6 615	2 488
70+	21 341	8 250	13 091	13 760	7 581

ВЪЗРАСТОВА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО ПО ОБЩИНИ КЪМ 31.12.2018 г.

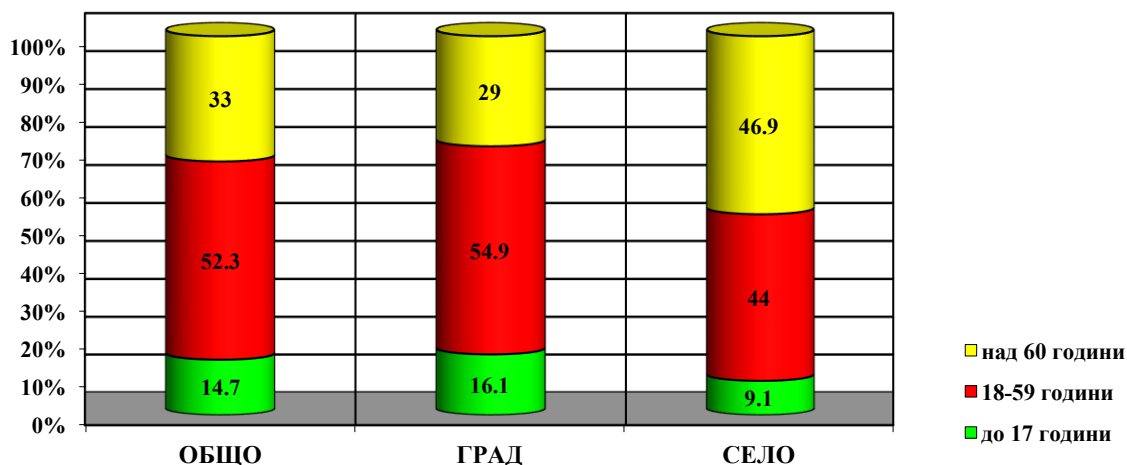
Таблица №5

Население	Р.България 31.12.2018г.		Област Перник		Община Перник		Община Радомир		Община Брезник		Община Трън		Община Земен		Община Ковачевци	
	Брой	% от общото населе ние	Брой	% от общо то насел ение	Брой	% от общото населе ние	Брой	% от общото населе ние	Брой	% от общото населе ние	Брой	% от общото населе ние	Брой	% от общото населе ние	Брой	% от общото населе ние
Общо	7 000 039		120 880		88 604		18 253		6 160		3 915		2 372		1 576	
До 17 г.	1 189 745	17	17 719	14.7	13 623	15.4	2 488	13.6	738	12	557	14.2	192	8.1	121	7.7
От18-64г.	4 695 010	67.1	72 717	60.2	54 811	61.9	2 268	12.4	3 345	54.3	2 039	52.1	1 221	51.5	711	45.1
Над 65 г.	1 115 284	15.9	30 444	25.2	20 170	22.8	5 175	28.4	2 077	33.7	1 319	33.7	959	40.4	744	47.2
Мъже	3 395 701	48.5	58 824	48.7	42 836	48.3	8 973	49.2	3 014	48.9	1 987	50.8	1 199	50.5	815	51.7
Жени	3 604 338	51.5	62 056	51.3	45 768	51.7	9 280	50.8	3 146	51.1	1 928	49.2	1 173	49.5	761	48.3
Градско	5 159 129	73.7	95 860	79.3	75 169	84.8	12 951	71	3 928	63.8	2 338	59.7	1 474	62.1	0	0
Селско	1 840 910	26.3	25 020	20.7	13 435	15.2	5 302	29	2 232	36.2	1 577	40.3	898	37.9	1 576	100

**Възrastова структура на населението в Област Перник
към 31.12.2018 г.
(По Е. Россет)**

Таблица №6

Години	Възrastови групи						
	Общо	0-17	% от общия брой	18-59	% от общия брой	60+	% от общия брой
Общо							
2016	123 770	17 798	14.4	66 025	53.3	39 947	32.3
2017	122 421	17 762	14.5	64 718	52.9	39 941	32.6
2018	120 880	17 719	14.7	63 256	52.3	39 905	33
В градовете							
2016	97 316	15 371	15.8	54 708	56.2	27 237	28
2017	96 647	15 435	16	53 724	55.6	27 488	28.4
2018	95 860	15 440	16.1	52 649	54.9	27 771	29
В селата							
2016	26 454	2 427	9.2	11 317	42.8	12 710	48
2017	25 774	2 327	9	10 994	42.7	12 453	48.3
2018	25 020	2 279	9.1	11 010	44	11 731	46.9

Фиг. 1 Възrastова структура на населението в област Перник за 2018 г. (в %)

Забележка: Данните за населението се получават от Териториално статистическо бюро на съответната област.

Гъстота на населението в Пернишка област 2018 г.

Таблица №7

Общини	Територия		Население	Гъстота на насел. км2
	Дка.	Км2		
1.Брезник	412 031	412	6 160	15
2.Земен	253 568	254	2 372	9
3.Ковачевци	136 843	137	1 576	11.5
4.Перник	465 700	466	88 604	190.1
5.Радомир	549 120	549	18 253	33.2
6.Трън	573 197	573	3 915	6.8
ОБЛАСТ	2 390 459	2 390	120 880	50.6
Р.БЪЛГАРИЯ	110 994 000	110 994	7 000 039	63.1

РАЖДАЕМОСТ

Коефициента на обща раждаемостта през 2018 г. е 7.7‰, а през предходните 2017 и 2016 г. той е бил съответно 7,5 и 7,6‰.

Раждаемостта по общини е както следва: община Перник 7.8‰, община Радомир – 7.4‰, община Брезник – 7.5‰, община Трън – 9.2‰, община Ковачевци – 5.7‰ и община Земен – 6.3‰.

Обобщение след извършен анализ:

1. Възрастовата структура на женското-население във фертилна възраст се измества към по-високите възрастови групи, което определено оказва влияние върху раждаемостта.
2. Броят на ражданията на 1000 жени във фертилна възраст за 2018 г. са 41.2 при 39.6 за 2017 г. и 40.1 за 2016 г.–почти непроменен за тригодишен период.
3. През 2018 г. в област Перник средният брой живородени деца от една жена е 1.73, а през предходната 2017 г.-1.66.
4. Област Перник е с раждаемост, по-ниска от средната за страната – 8.9‰.
5. Броят на абортите извършени на жени в детородна възраст през 2018 г. е 234 или 24.9% спрямо броя раждания, а през 2017 г. е 280 или 30%.
6. Намалява относителния дял на абортите на 1000 жени от 12 на 1000 жени през 2017 г., на 10.3 на 1000 жени за 2018 г.
7. За 2018 г. мъртвородени са пет деца.

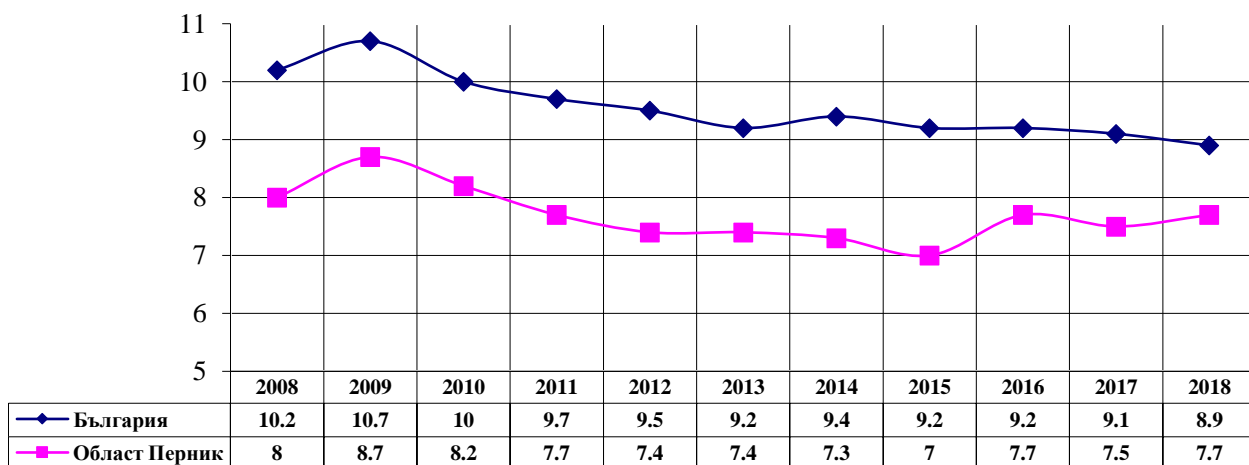
Ред социално – икономическите фактори, като: безработица, ниски доходи, влошена структура на потреблението и разходите, неудовлетворени жилищни нужди и др. оказват изключително влияние върху раждаемостта.

Подробните данни са съгласно таблици от №8 до №10

Раждания и раждаемост в област Перник

Таблица №8

Година	Раждания	Раждаемост	Р. България
2007	1041	8.8	9.8
2008	1102	9.3	10.2
2009	1185	8.7	10.7
2010	1097	8.2	10
2011	1013	7.7	9.7
2012	966	7.4	9.5
2013	942	7.3	9.2
2014	939	7.3	9.4
2015	879	7,0	9.2
2016	955	7.7	9.2
2017	924	7.5	9.1
2018	938	7.7	8.9

Фиг. 2 Раждаемост в област Перник и страната (на 1000)

Раждания и аборти в област Перник (за тригодишен период)

Таблица №9

Година	Брой		На 1000 жени от 15 до 49 години	
	Раждания	Аборти	Раждания	Аборти
2016	955	266	40.1	11.2
2017	924	280	39.6	12
2018	938	234	41.2	10.3

**Мъртвородени в област Перник към 31.12.2018г.
(за тригодишен период)**

Таблица №10

Година	Брой мъртвородени
2016	2
2017	2
2018	5

ОБЩА СМЪРТНОСТ

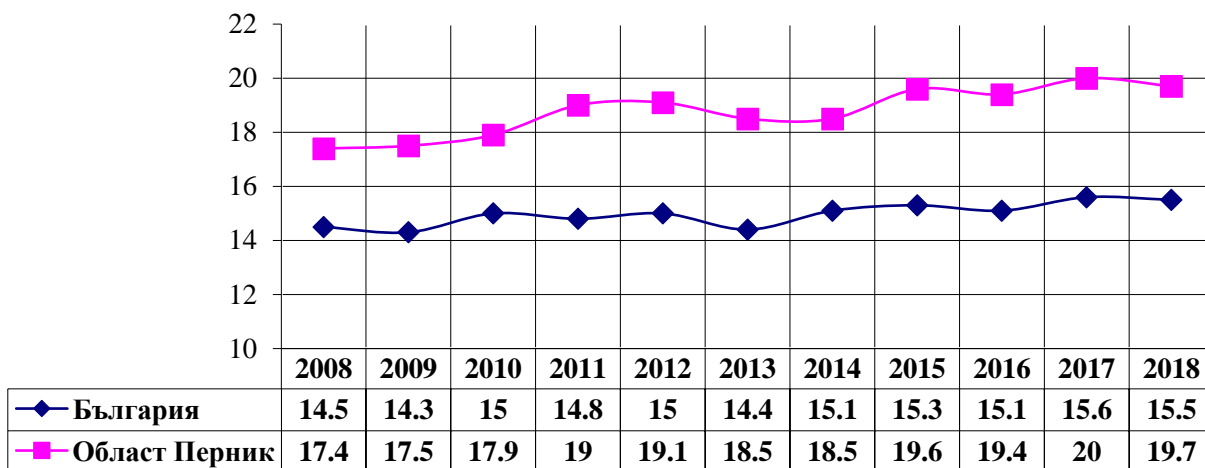
Анализът на показателя смъртност дава оценка за дейността на здравната система в областта и е най-надеждния и точен измерител за здравно-демографското състояние на населението. През годините общата смъртност в областта запазва тенденцията да увеличава нивото си.

Основните причини за нарастване на общата смъртността са:

- Изключително застаряващото население в региона, особено в селищата от общините Земен, Трън и Брезник;
- Нарастване смъртността от социално значими заболявания в активна възраст – ендокринни, онкологични, сърдечно съдови и др. заболявания.
- Влияние на рисковите фактори: стрес; нерационално хранене, хиподинамика, тютюнопушене и други фактори от социално –икономическата реалност;
- Увеличаване на пътния, битов и производствен травматизъм;

Равнището на общата смъртност в областта запазва неблагоприятната тенденция - 19.6 %о за 2018 г., която е по-висока от тази за страната- 15.4 %о.

През 2018 г. в община Перник са умрели 1 427 души, в Радомир – 436, в Брезник – 245, в Трън – 113, в Земен – 82, а в Ковачевци – 81 души. Общият брой на починалите в областта е 2 384, като не се забелязват големи колебания в годините.

фиг. 3 Обща смъртност в област Перник и страната (на 1000)

Обща смъртност Област Перник

Таблица №11

Община	Умрели бр.	На 1000 д. население
Перник		
2016	1 429	15.8
2017	1 474	16.5
2018	1 427	16.1
Радомир		
2016	449	23.7
2017	453	24.3
2018	436	23.9
Брезник		
2016	223	34.9
2017	256	40.7
2018	245	39.8
Трън		

2016	137	34.2
2017	101	25.3
2018	113	28.9
Земен		
2016	89	35.3
2017	94	38.7
2018	82	34.6
Ковачевци		
2016	68	39.7
2017	67	40.4
2018	81	51.4
Област		
2016	2 395	19.4
2017	2 445	20
2018	2 384	19.7
Р България		
2018	108 526	15.5

Структура на общата смъртност по причини в Област Перник:

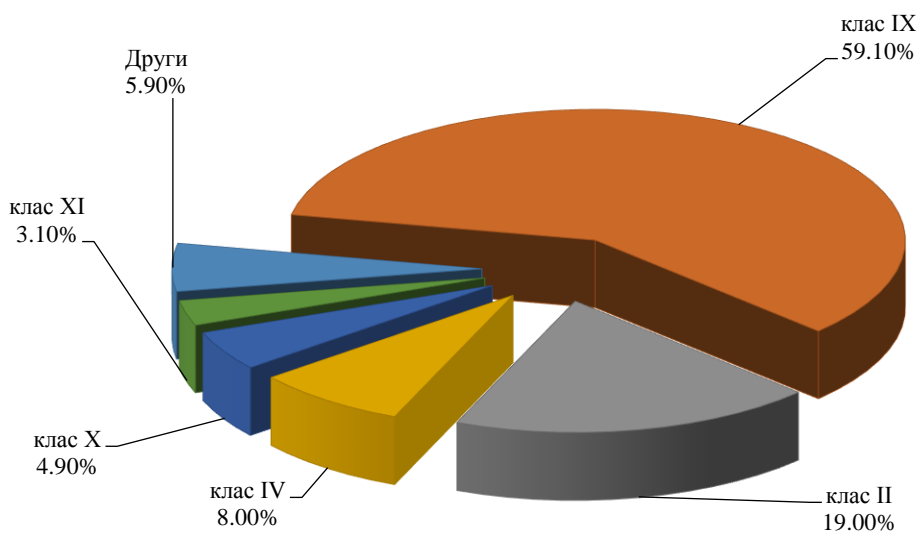
Таблица №12

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	2016г.			2017г.			2018г.		
		брой	на 100000 от населението	Относ. дял (%)	брой	на 100000 от население то	Относ. дял (%)	брой	на 100000 от населението	Относ. дял (%)
	ОБЩО I – XIX клас	2 395	1 935		2 445	1 997.2		2 384	1 972.2	
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	8	6.5	0.3	19	15.5	0.8	10	8.3	0.4
II	Новообразувания	429	346.6	17.9	448	366	18.3	452	373.9	19
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	3	2.4	0.1	7	5.7	0.3			

IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	225	181.8	9.4	191	156	7.8	190	157.2	8
V	Психични и поведенчески разстройства									
VI	Болести на нервната система	5	4	0.2	11	9	0.5	10	8.3	0.4
VII	Болести на окото и придатъците му									
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък									
IX	Болести на органите на кръвообращението	1 403	1133.6	58.6	1 421	1 160.7	58.1	1 408	1164.8	59.1
X	Болести на дихателната система	82	66.3	3.4	94	76.8	3.8	117	96.8	4.9
XI	Болести на храносмилателната система	74	59.8	3.1	93	76	3.8	73	60.4	3.1
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан							1	0.8	0.04
XIII	Болести на костно- мускулната система и на съединителната тъкан				1	0.8	0.04			
XIV	Болести на пикочо- половата система	63	50.9	3.3	63	51.5	2.6	45	37.2	1.9
XV	Бременност, раждане и послеродов период									
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	3	2.4	0.1	3	2.5	0.1	5	4.1	0.2
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	1	0.8	0.04						

XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклафицирани другаде	41	33.1	1.7	42	34.3	1.7	23	19	1
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	52	41.4	2.2	58	46.9	2.4	50	41.4	2.1

Смъртност област Перник 2018 година

Фиг. 4 Структура на общата смъртност по причини за умирация в област Перник през 2018 г. (Отн. дял -%)

Таблица №13

	ОПИТИ ЗА САМОУБИЙСТВА			САМОУБИЙСТВА		
	2016г.	2017г.	2018г.	2016г.	2017г.	2018г.
	брой	брой	брой	брой	брой	брой
ОБЩО	34	21	9	22	10	19
СПОСОБ НА СУИЦИДНИЯ ОПИТ						
САМООТРАВЯНЕ МЕДИКАМЕНТОЗНО	29	11	8			1
САМООТРАВЯНЕ С ХИМИЧ. В-ВА	1	3	1			
С ОГНЕСТРЕЛНО ОРЪЖИЕ	1			1		1
ПОРЯЗВАНЕ С ХЛАДНО ОРЪЖИЕ	3	3			1	1
ОБЕСВАНЕ				15	1	12
ХВЪРЛЯНЕ ПОД ТРАНСПОРТНО СРЕДСТВО		1		4	2	
УДАВЯНЕ		1		1		1
ХВЪРЛЯНЕ ОТ ВИСОЧИНА		1		1	5	2
ПРОБОЖДАНЕ С ХЛАДНО ОРЪЖИЕ			1		1	1
ИЗГАРЯНЕ		1				
ПО ВЪЗРАСТ						
ОБЩО		21			10	
10-15г.	1	3	1	2		
16-20г.	2		2			
21-30г.	2	2		1		
31-40г.	5	6	2	4		2
41-50г.	7	5	3	1	2	1
51-60г.	5	1		5	4	4
61-70г.	8	2	1	5	3	4
71-80г.	3	1		3		4
Над 80г.		1		1	1	4
НАСОЧЕНИ ЗА ХОСПИТАЛИЗАЦИЯ						
ОБЩО	34	21	9	22	10	19
ДА	31	15	7	1		2
НЕ	3	6	2	21	10	17
ПРАВЕНИ ПРЕДИШНИ ОПИТИ						
ОБЩО	34	21	9	22	10	19
ДА	4	4	2	3		3
НЕ	30	17	7	19	10	16

Обобщение след извършен анализ:

1. Нивото на общата смъртност през 2018 г. се задържа високо. Показателят за обща смъртност в област Перник през 2018 г. е 19.6‰, при 15.4‰ общо за страната.
  2. Коефициента на смъртност е по-висок в селата (32.1‰), отколкото в градовете (16.3‰).
  3. Като водещи причини за смърт през 2018 г. са болестите на органите на кръвообращението, които съставляват 59.1% от всички умирения.
  4. На второ място по причини за смърт се нареждат новообразуванията, които имат относителен дял от 19% от всички умирения.
  5. Болестите на ендокринната система са с относителен дял 8% и са на трето място по причини за смърт.
  6. Увеличава се смъртността при хората в активна трудоспособна възраст, което води до тежки социални последици.
- Подробните данни са съгласно таблици №11 и №13.

ДЕТСКА СМЪРТНОСТ

Най-информативният показател за икономическото, социално и здравно благополучие на населението е нивото на детската смъртност.

Стойностите на показателя „детска смъртност“ за областта в последните години са почти постоянна величина.

Детската смъртност при децата до 1 г. възраст в област Перник за 2018 г. е 7.5 на 1 000 живородени, като този показател е по-висок от този за 2017 г. - 5.4 на 1000 живородени и за 2016 г. – 5.3 на 1000 живородени деца. Детската смъртност в област Перник за 2018 г. е по-висока от тази за страната, която е 5.8 на 1000 живородени деца.

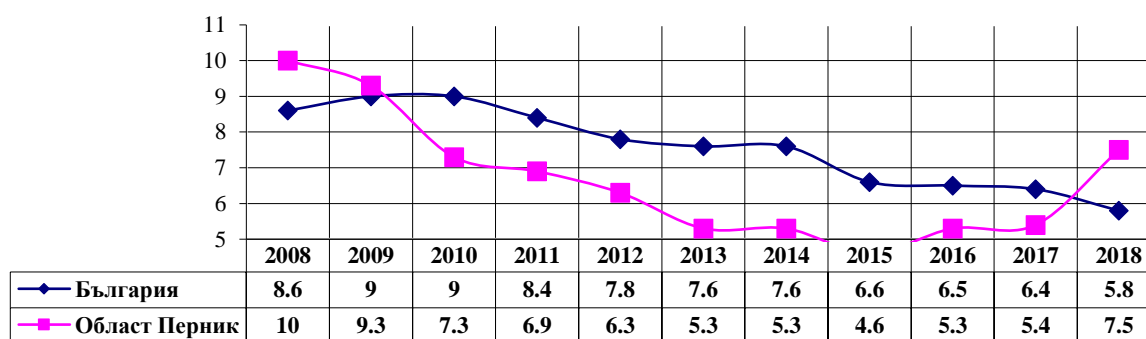
Подробните данни са съгласно таблици от №14 до №16.

По отношение на възрастово-специфичните коефициенти се наблюдава най-висока смъртност в перинаталния период.

Детска смъртност (умрели деца до 1г. възраст) в област Перник

Таблица №14

Година	Общо		В градовете		В селата	
	брой	На 1000 живородени	брой	На 1000 живородени	брой	На 1000 живородени
2016	5	5.3	4	4.2	1	1.1
2017	5	5.4	3	3.8	2	15.9
2018	7	7.5	6	7.4	1	8.3

фиг. 5 Детска смъртност в област Перник и страната (на 1000 живородени деца)

Перинатална, неонатална и постнеонатална детска смъртност в област Перник (на 1 000 родени деца)

Таблица №15

Година	Перинатална ДС	Неонатална ДС	Постнеонатална ДС
2016	3.1	2.1	2.1
2017	5.4	4.3	1.1
2018	10.7	6.4	1.1

Детската смъртност по причини най-често се отнася за заболявания клас XVI – Някои състояния, възникващи през перинаталния период и клас X – Болести на дихателната система.

Детска смъртност по причини

Таблица №16

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	2016г. - област			2017 г. - област			2018 г. - област		
		брой	на 1000 живородени	относителен дял (%)	брой	на 1000 живородени	относителен дял (%)	брой	на 1000 живородени	относителен дял (%)
	ОБЩО I – XIX клас	5	5.3		5	5.4		7	7.5	
II	Новообразувания				1	1.1	20.4			
VI	Болести на нервната система									
IX	Болести на органите на кръвообращението									
X	Болести на дихателната система							1	1.1	14.7
XI	Болести на храносмилателната система									
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	3	3.2	60.4	3	3.3	61.1	5	5.4	72
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	1	1.1	20.8						
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	1	1.1	20.8				1	1.1	14.7
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини				1	1.1	20.4			

Обобщение след извършен анализ:

Предпоставки за детската смъртност са недостатъчното наблюдение на протичащата бременност и недостатъчното наблюдение на новородените деца. На места е прекъсната връзката между специалистите акушер-гинеколог и личен лекар.

Причина е ниският жизнен стандарт и здравна култура на определени слоеве от населението.

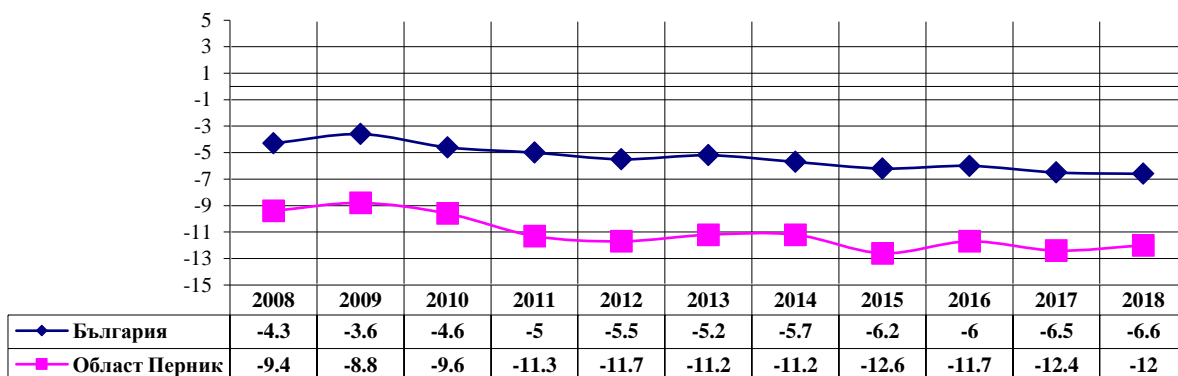
Необходимо е подобряване организацията при наблюдението на бременните и новородените.

Подробни данни съгласно от таблици №14 до №16.

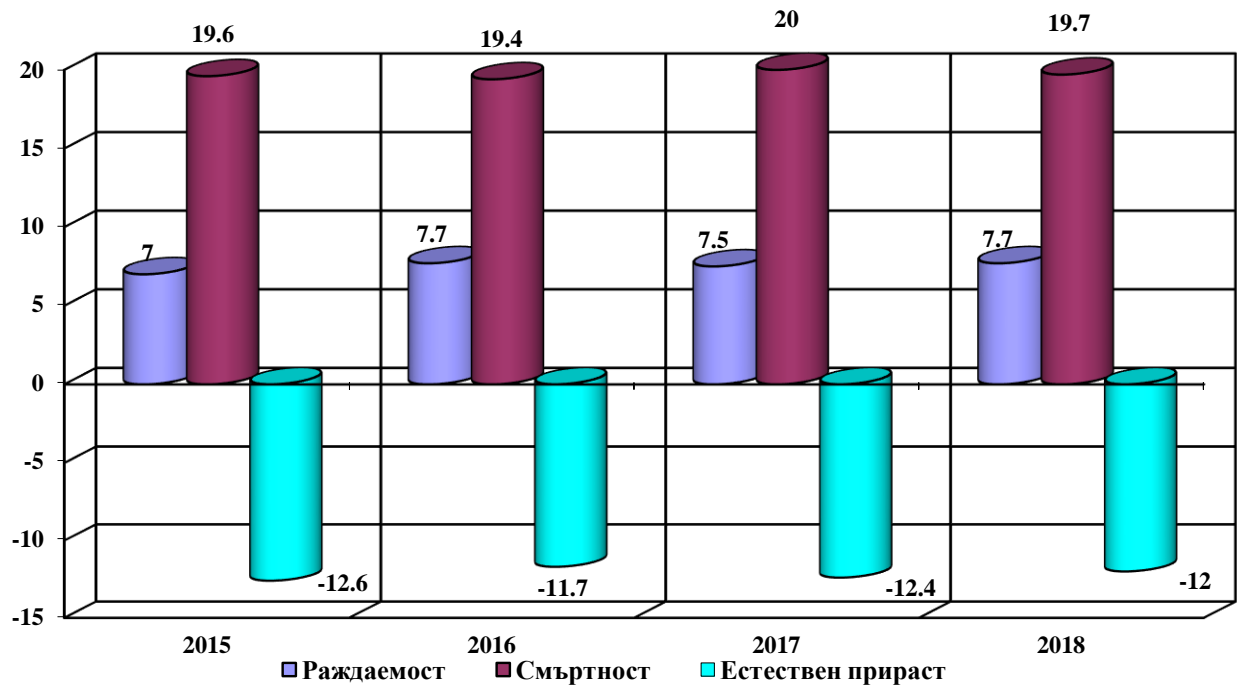
ЕСТЕСТВЕН ПРИРАСТ

Разликата между живородените и умрелите представлява естествения прираст на населението. В последните 10 години демографското развитие се характеризира с отрицателен естествения прираст на населението, като тенденцията за намаляването му се увеличава с всяка следваща година.

Намалението на населението, измерено чрез коефициента на естествен прираст е - 11.9‰, което е почти два пъти по-нисък от този за страната – 6,6‰. Най-висок отрицателен прираст е достигнат в община Ковачевци-45.7‰, а най-нисък в община Перник -8.3‰.

фиг. 6 Естествен прираст в област Перник и страната (на 1000)

Фиг. 7 Основни демографски показатели в Област Перник за периода 2015-2018 г.

Естествен прираст по общини в област Перник

Таблица №17

	2016 г.		2017 г.		2018г.	
	брой	На 1000 души	брой	На 1000 души	брой	На 1000 души
Перник	-691	-7.7	-756	-8.5	-735	-8.3
Радомир	-331	-17.5	-339	-18.2	-301	-16.5
Брезник	-180	-28.2	-219	-34.8	-199	-32.3
Трън	-106	-26.4	-71	-17.8	-34	-8.7

Земен	-81	-32.1	-82	-33.7	-67	-28.2
Ковачевци	-56	-32.7	-56	-33.8	-72	-45.7
ОБЛАСТ	-1 445	-11.7	-1 523	-12.4	-1 451	-12

Обобщение след извършен анализ:

През 2018 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на областта е намаляло с 1 451 души.

Застаряването на населението, ниската раждаемост, високата заболяемост и смъртност определят отрицателния прираст на населението в област Перник. Това налага да се предприемат спешни мерки, отнасящи се до организиране на качествена и комплексна медицинска помощ.

Подробните данни са съгласно таблица №17.

ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ПЕРНИШКА ОБЛАСТ ПО ОБЩИНИ

Таблица №18

	Област Перник		Община Перник		Община Радомир		Община Брезник		Община Трън		Община Земен		Община Ковачевци		Р.България	
	2017г.	2018г.	2017г.	2018г.	2017г.	2018г.	2017г.	2018г.	2017г.	2018г.	2017г.	2018г.	2017г.	2018г.	2017г.	2018г.
Родени деца	924	933	719	692	114	135	38	46	30	36	12	15	11	9	64 359	62 197
Раждаемост на 1000 общо	7.5	7.7	8	7.8	6.1	7.4	5.9	7.5	7.5	9.2	4.9	6.3	6.6	5.7	9.1	8.9
Умрели лица общо	2 445	2 384	1 474	1 427	453	436	256	245	101	113	94	82	67	81	109 791	108 526
Обща смъртност на 1000	20	19.7	16.5	16.1	24.3	23.9	40.7	39.8	25.3	28.9	38.7	34.6	40.4	51.4	15.6	15.5
Естествен прираст общо	- 12.4	-12	- 8.5	-8.3	- 18.2	-16.5	- 34.8	-32.3	- 17.8	-8.7	- 33.7	-28.2	- 33.8	-45.7	- 6.5	-6.6
Умрели деца до 1г.	5	7	5	6	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	408	358
Детска смъртност 1000	5.4	7.5	7	8.7	0	0	0	21.7	0	0	0	0	0	0	6.4	5.6

ЗАБОЛЕВАЕМОСТ И БОЛЕСТНОСТ

Доколко населението търси здравна помощ, се измерва чрез показателите болестност и заболяемост.

Броят на новооткритите заболявания (заболеваемост) в област Перник за 2018 г. е 116 464 случая.

Анализиране на заболяемостта показва тенденцията болестите на дихателната система да бъдат водещи причини – 27.1%, след тях се нареждат болестите на органите на кръвообращението – 10.7%, на трето място са болестите на костно-мускулната система и на съединителната тъкан -9.1%, следвани от болестите на пикочо-половата система-8.1%.

По отношение на броя регистрирани заболявания (болестност) на населението се наблюдава тенденция на запазване на регистрираните случаи 267 676 през 2018 г. и 267 677 случая през 2017 г.

След анализ на болестността в област Перник на първо място са болестите на кръвообращението-25.4%, следвани от болестите на дихателната система -17.5%, на трето място се нареждат болестите на костно-мускулната система и на съединителната тъкан – 8.9%, следвани от болести на пикочо-половата система – 6.8% и болести на окото и придатъците му – 6.7%.

Голям дял от заболяемостта заема т.нар. скрита (нерегистрирана) заболяемост, която расте и е свързана с търсенето и достъпа на медицинска помощ, а и с това, че по-голямата част от заплатените на ръка прегледи не се регистрират по обясними причини.

При децата от 0 до 17 год. възраст за 2018 г. водещо място по отношение на заболяемостта заемат болестите на дихателната система - 50.60 %, а на второ място са някои инфекциозни и паразитни болести.

Болестност и заболяемост сред населението в област Перник 2018 г.

Таблица №19

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	267 676	2214.4		116 464	963.5	
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	6 139	50.8	2.3	4 361	36.1	3.7
II	Новообразувания	5 287	43.7	2	2 026	16.8	1.7
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	928	7.7	0.3	322	2.7	0.3
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	17 500	144.8	6.5	2 634	21.8	2.3

V	Психични и поведенчески разстройства	5 574	46.1	2.1	1 751	14.5	1.5
VI	Болести на нервната система	11 894	98.4	4.4	4 157	34.4	3.6
VII	Болести на окото и придатъците му	17 968	148.6	6.7	7 959	65.8	6.8
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	7 828	64.8	2.9	4 538	37.5	3.9
IX	Болести на органите на кръвообращението	67 942	562.1	25.4	12 513	103.5	10.7
X	Болести на дихателната система	46 967	388.5	17.5	31 572	261.2	27.1
XI	Болести на храносмилателната система	8 312	68.8	3.1	4 879	40.4	4.2
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	9 621	79.6	3.6	6 590	54.5	5.7
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	23 804	196.9	8.9	10 637	88	9.1
XIV	Болести на пикочо-половата система	18 078	149.6	6.8	9 489	78.5	8.1
XV	Бременност, раждане и послеродов период	1 264	10.5	0.5	398	3.3	0.3
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	111	0.9	0.04	82	0.7	0.07
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	922	7.6	0.3	468	3.9	0.4
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	5 570	46.1	2.1	4 386	36.3	3.7
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	11 963	99	4.5	7 268	60.1	6.2

Болестност и заболяемост сред населението в област Перник 2017 г.

Таблица №20

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	267 677	2 186.5		116 464	951.3	
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	6 042	49.4	2.3	4 310	35.2	3.7
II	Новообразувания	5 287	43.2	2	2 026	16.5	1.7
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	993	8.1	0.4	341	2.8	0.3

IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	17 500	142.9	6.5	2 634	21.5	2.3
V	Психични и поведенчески разстройства	5 574	45.5	2.1	1 751	14.3	1.5
VI	Болести на нервната система	11 894	97.2	4.4	4 157	34	3.6
VII	Болести на окото и придатъците му	17 968	146.8	6.7	7 959	65	6.8
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	7 828	63.9	2.9	4 538	37.1	3.9
IX	Болести на органите на кръвообращението	68 124	556.5	25.5	12 513	102.2	10.7
X	Болести на дихателната система	46 967	383.7	17.5	31 572	257.9	27.1
XI	Болести на храносмилателната система	20 153	164.6	7.5	4 879	39.9	4.2
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	9 621	78.6	3.6	6 590	53.8	5.7
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	23 795	194.4	8.9	10 637	86.9	9.1
XIV	Болести на пикочо-половата система	18 078	147.7	6.8	9 489	77.5	8.1
XV	Бременност, раждане и послеродов период	1 264	10.3	0.5	398	3.3	0.3
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	111	0.9	0.04	82	0.7	0.1
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	862	7	0.3	468	3.8	0.4
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	5 570	45.5	2.1	4 386	35.8	3.8
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	11 963	97.7	4.5	7 683	62.8	6.6

Забележка: Данните са получени след обработка на годишните статистически отчети на ЛЗ за извънболнична помощ в областта.

Рангово класиране на болестност сред населението в Област Перник 2018 г.

Таблица №21

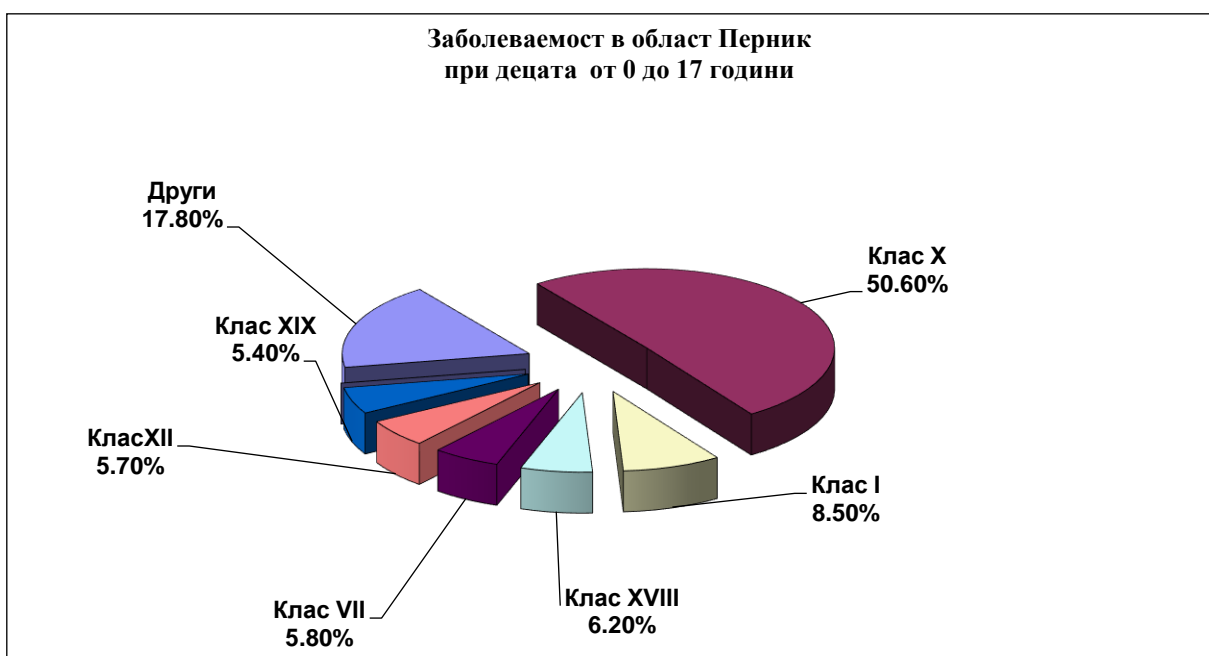
№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност		
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас			
IX	Болести на органите на кръвообращението	67 942	562.1	25.4
X	Болести на дихателната система	46 967	388.5	17.5
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	23 804	196.9	8.9
XIV	Болести на пикочо-половата система	18 078	149.6	6.8
VII	Болести на окото и придатъците му	17 968	148.6	6.7
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	17 500	144.8	6.5
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	11 963	99	4.5
VI	Болести на нервната система	11 894	98.4	4.4

Рангово класиране на заболяемост сред населението в Област Перник 2018 г.

Таблица №22

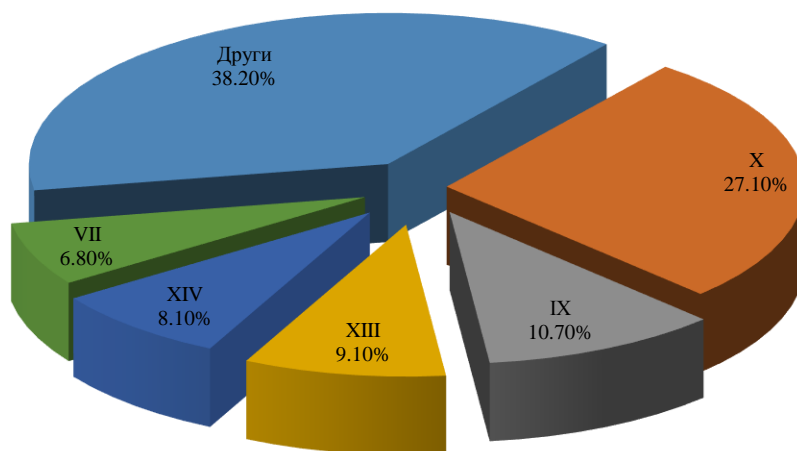
№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Заболеваемост		
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	116 464	963.5	
X	Болести на дихателната система	31 572	261.2	27.1
IX	Болести на органите на кръвообращението	12 513	103.5	10.7
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	10 637	88	9.1

XIV	Болести на пикочо-половата система	9 489	78.5	8.1
VII	Болести на окото и придатъците му	7 959	65.8	6.8
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	7 268	60.1	6.2
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	6 590	54.5	5.7
XI	Болести на храносмилателната система	4 879	40.4	4.2

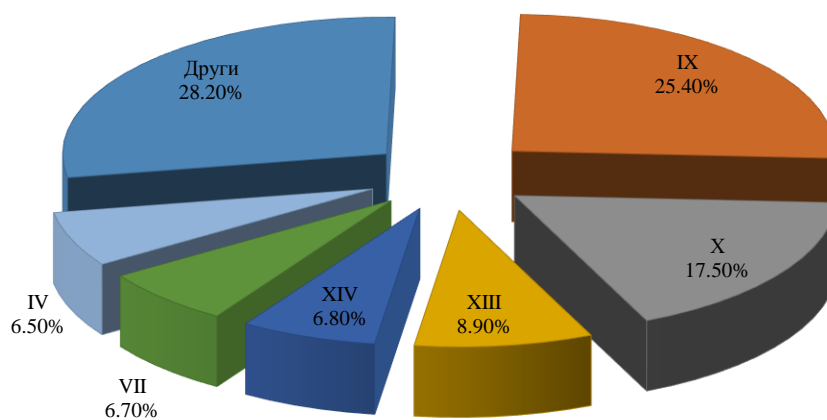

фиг. 8 Структура на заболяемостта при децата от 0 до 17 години от област Перник през 2018 г.

Заболѣваемост в област Перник

Болестност в Област Перник

Фиг. 9 Структура на заболѣваемост и болестност на населението за област Перник през 2018 г.(отн. дял)

Обобщение след извършен анализ:

1. Задържане на заболяемостта и болестността на населението в област Перник през 2018 г. в сравнение с 2017 г.
2. Водещо място за болестност са болестите на органите на кръвообръщението, следвани от болестите на дихателната система.
3. Водещо място за заболяемост са болестите на дихателната система, след тях се нареждат тези на органите на кръвообращението.
4. Запазване на високо ниво на заболяемостта от болести на дихателната система при децата от 0 до 17 год. възраст.

Подробните данни са съгласно таблици от №19 до №22.

ХОСПИТАЛИЗИРАНА ЗАБОЛЕВАЕМОСТ

През 2018 г. през стационарите на ЛЗБП в област Перник са преминали (изписани и починали) 16 198, а през 2017 г. 16 039 души т.е. с 159 пациенти повече.

В структурата на хоспитализираните болни по класове болести, водещо място заемат болести на органите на кръвообращението – 22.4 %.

На второ място са хоспитализираните с болести на дихателната система с относителен дял 15.4 %.

На трета позиция са хоспитализациите на пациенти с болести на храносмилателната система с относителен дял 9.4 %, следвани от Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини – 7.5%

Хоспитализирана заболяемост в Област Перник за 2018 г.

Таблица №23

	НАИМЕНОВАНИЕ БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	НА	Изписани болни	На 10 000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I - XIX клас		16 198	1 340	
I	Някои инфекциозни и паразитни болести		654	54.1	4
II	Новообразувания		419	34.7	2.6
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм		0	0	0
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата		421	34.8	2.6
V	Психични и поведенчески разстройства		408	33.8	2.5

VI	Болести на нервната система	408	33.8	2.5
VII	Болести на окото и придатъците му	509	42.1	3.1
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	220	18.2	1.4
IX	Болести на органите на кръвообращението	3 621	299.6	22.4
X	Болести на дихателната система	2 492	206.2	15.4
XI	Болести на храносмилателната система	1 524	126.1	9.4
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	491	40.6	3
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	982	81.2	6.1
XIV	Болести на пикочо-половата система	1 140	94.3	7
XV	Бременност, раждане и послеродов период	1 034	85.5	6.4
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	167	13.8	1
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	8	0.7	0.1
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде	482	4	0.3
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	1 218	100.8	7.5
XXI	Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравните служби	434	35.9	2.7

Рангово класиране на хоспитализирана заболеваемост в Област Перник за 2018 г.

Таблица №24

	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Изписани болни	На 10 000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I - XIX клас	16 198	1 340	
IX	Болести на органите на кръвообращението	3 621	299.6	22.4
X	Болести на дихателната система	2 492	206.2	15.4
XI	Болести на храносмилателната система	1 524	126.1	9.4
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	1 218	100.8	7.5

XIV	Болести на пикочо-половата система	1 140	94.3	7
XV	Бременност, раждане и послеродов период	1 034	85.5	6.4
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	982	81.2	6.1
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	654	54.1	4
VII	Болести на окото и придатъците му	509	42.1	3.1
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	491	40.6	3
XXI	Фактори, влияещи върху здравето състояние на населението и контакта със здравните служби	434	35.9	2.7
II	Новообразувания	419	34.7	2.6
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	421	34.8	2.6
V	Психични и поведенчески разстройства	408	33.8	2.5
VI	Болести на нервната система	408	33.8	2.5
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	220	18.2	1.4
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	167	13.8	1
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	482	4	0.3
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	8	0.7	0.1
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	0	0	0

Обобщение след извършен анализ:

Хоспитализациите в последните години показват устойчива тенденция към леко увеличаване. Основни причини за това са висока регистрирана болестност и заболяемост от класовете болести, по които е извършена хоспитализацията, застаряващото население, влошаващият се стандарт на живот за някои групи от населението.

Подробните данни са съгласно таблици №23 и №24.

2. ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ В ЗДРАВЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ ПЕРНИК

Социално-значимите болести вече заемат много голям дял в общата заболяемост и се превръщат в здравно-демографска криза и заплаха за оцеляването на нацията. Профилактиката и лечението на тази група болести трябва да стане основна стратегия в здравната политика. Социалната значимост на болестите се определя от следните фактори - високо ниво на смъртност и висок относителен дял на общата заболяемост, временната нетрудоспособност, първичната инвалидност и хоспитализираната заболяемост.

Като социално значими заболявания се определят:

1. Болести на органите на кръвообращението
2. Злокачествени новообразувания
3. Хронични болести на дихателната система
4. Туберкулоза
5. Травми, злополуки и отравяния
6. Захарен диабет
7. Психични разстройства

2.1 БОЛЕСТИ НА ОРГАНИТЕ НА КРЪВООБРАЩЕНИЕТО (БОК).

Регистрираните заболявания на органите на кръвообращението през 2018 г. са 67 942, което е с 182 по-малко от тези за 2017 г. (68 124).

Водещи нозологични единици в структурата на болестите на органите на кръвообращението за 2018 г. е хипертонията – 57 450 случая, исхемичната болест на сърцето-5 979 случая и мозъчно-съдовата болест-4 595 случая. В сравнение с 2017 г. случаите на хипертония са се увеличили с 1 732, на исхемичната болест на сърцето намаляли с 1 162 и мозъчно-съдовата болест са намаляли с 275 случая.

Заболеваемостта нараства с възрастта и при двата пола, като е налице и „подмладяване” на смъртността при групите в активна възраст.

	2016г.	2017 г.	2018 г.
<u>Хипертония –</u>	<u>52 140</u>	<u>55 718</u>	<u>57 450</u>
<u>ИБС –</u>	<u>6 758</u>	<u>7 141</u>	<u>5 979</u>
<u>МСБ –</u>	<u>5 440</u>	<u>5 234</u>	<u>4 595</u>

2.2 ЗЛОКАЧЕСТВЕНИ НОВООБРАЗУВАНИЯ

Тежък проблем, свързан със здравето на населението са онкологичните заболявания. През 2018 г. в област Перник най-чести са злокачествените заболявания на женските полови органи -871 случая, след тях – меланом и други на кожата-795 случая и на трето място – рак на млечната жлеза 790 случая. Във сравнение с 2017 г. има лека тенденция на намаляване на случаите със злокачествени заболявания с изключение злокачествените заболявания на храносмилателната система където са се увеличили с 44 случая.

Обобщение след извършен анализ:

Нарастващата смъртност от онкологични заболявания е свързана с късното диагностициране на болестта, недостатъчни средства за скрининг, negliжиране на профилактичните прегледи от страна на самия пациент, наблюдение, лечение и социална рехабилитация.

Злокачествени заболявания Област Перник

Таблица №25

	2016г.				2017г.				2018 г.			
	Общ брой	Нов и брой	Общ 100 х	Нови 100 х	Общ брой	Нов и брой	Общ 100 х	Нови 100 х	Общ брой	Нови брой	Общ 100 х	Нови 100 х
ОБЩО	4511	464	3 644.7	374.9	4 618	365	3 772.2	298.2	4 482	261	3 707.8	215.9
Устни,устна кух фаринкс	88	20	71.1	16.2	93	8	76	6.5	83	5	68.7	4.1
Хран.с-ма	671	120	542.1	97	743	99	606.9	80.9	699	50	578.3	41.4
1.стомах	56	17	45.24	13.7	55	11	44.9	9	55	6	45.5	5
2.Д.черво	324	34	261.8	27.5	356	34	290.8	27.8	348	19	287.9	15.7
3.ректум, ректосигмоидна област и анус	221	36	178.6	29.1	241	24	196.9	19.6	220	13	182	10.8
Дихателна системама	200	52	161.6	42	208	42	169.9	34.3	187	23	154.7	19
1.ларингс	72	3	58.2	2.4	67	7	54.7	5.7	64	4	52.9	3.3
2.трахея,бял дроб,бронхи	123	48	99.4	38.8	135	34	110.3	27.8	116	19	96	15.7
Кости и ставен хрущял, съед. тъкан	5	1	4	0.8	9	3	7.4	2.5	5	0	4.1	0
Меланом и др. на кожата	802	46	648	37.2	798	43	651.8	35.1	795	40	657.7	33.1
1.меланом	82	5	66.3	4	86	10	70.2	8.2	91	10	75.3	8.3
2.др.на кожа	36	3	29.1	2.4	39	4	31.9	3.3	39	4	32.3	3.3
Мл.жлеза	819	48	661.7	38.8	804	40	656.8	32.7	790	37	653.5	30.6
Женски полови органи	857	57	692.4	46	881	49	719.6	40	871	39	720.5	32.3
1.мат.шийка	353	14	285.2	11.3	361	16	294.9	13.1	360	13	297.8	10.8
2.тяло на мат	341	26	275.5	21	358	23	292.4	18.8	348	18	287.9	14.9
3.яйчник и др.придатъци	130	14	105	11.3	129	9	105.4	7.4	130	6	107.5	107.5

Пикочна система	357	42	288.4	33.9	351	23	286.7	18.8	347	25	287.1	20.7
1.пик.мехур	259	29	209.3	23.4	252	14	205.8	11.4	243	15	201	12.4
Друга и неут. Локализация												
1.гл.мозък	37	5	29.9	4	36	6	29.4	4.9	42	5	34.7	4.1
2.щит.жлеза	72	2	58.2	1.6	74	3	60.4	2.5	76	2	62.9	1.7
Х.Лимф. и кръвот. орг	179	17	144.6	13.7	185	8	151.1	6.5	171	1	141.5	0.8
Мъжки полови органи	348	37	281.2	29.9	353	30	288.3	24.5	338	21	279.6	17.4
1.простата	276	36	223	29.1	275	25	224.6	20.4	255	15	211	12.4

2.3 ХРОНИЧНИ БОЛЕСТИ НА ДИХАТЕЛНАТА СИСТЕМА.

През 2018 г. заболяванията на органите на дихателната система са на второ място по хоспитализирана заболеваемост с относителен дял от 15.4%., като в голяма степен повечето от тях хронифицират във времето.

Причините за това могат да се търсят, както в замърсения въздух, така и в поведенчески фактори – тютюнопушене, алкохол; социални и икономически компоненти.

2.4 ИНФЕКЦИОЗНИ БОЛЕСТИ И ТУБЕРКУЛОЗА.

Високата честота на инфекциозните заболявания е свързана както с нивото на здравната култура и социалния статус на населението на Областта, така и с дейностите по провеждането на активна и пасивна профилактика на заразните и паразитните болести .

От инфекциозните болести най-голяма епидемиологична значимост имат: чревните инфекциозни болести, инфекциите на дихателните пътища, полово предаваните инфекции, както и туберкулозата

През 2018 г. броят на новооткритите случаи на туберкулоза е 35 случая, които са с 5 по-малко от 2017 г. Най-голям е броят на пациентите с туберкулоза на дихателните органи – 34 за 2018 г., 33 случая за 2017 г. и 32 случая за 2016 г.

Туберкулозата е от болестите, които попадат под контрола на СЗО. От години се работи по ДОТС система и лечението е унифицирано. Независимо от това обаче, групи от хора с нисък социален статус, или хронично болни с понижен имунен статус стават жертва на туберкулозата.

Туберкулоза

Таблица №26

Форма на заболяването	2016г.		2017г.		2018г.	
	брой	На 100 000	брой	На 100 000	брой	На 100 000
Общо	40	32.3	49	40	35	28.6
в т.ч. новооткрити	36	29.1	42	34.3	30	24.5
Туберкулоза на дих. органи	32	25.9	33	27	34	27.8
в т.ч. новооткрити	28	22.6	33	27	28	22.9
Туберкулоза на костите и ставите	0	0	0	0	0	0
в т.ч. новооткрити	0	0	0	0	0	0

Туберкулоза на пикочо-половите органи	0	0	0	0	0	0
в т.ч. новооткрити	0	0	0	0	0	0
Други форми на активна туберкулоза	8	6.5	9	7.4	2	1.6
в т.ч. новооткрити	8	6.5	9	7.4	2	1.6

2.5 ТРАВМИ, ЗЛОПОЛУКИ И ОТРАВЯНИЯ

Случаите на травми и отравяния в област Перник за 2018 г. са 11 963.

Смъртността от травми и отравяния през 2018 г. е 2 384, през 2017 г. е 2445 случая, а през 2016 г. -2 395 случая.

Пътно-транспортният травматизъм е една от главните причини за смърт и инвалидност, което създава тежки проблеми от медицинско, социално и икономическо естество.

Смъртност от травми и отравяния / кл. XIX – МКБ /

Таблица №27

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	2016 г.			2017 г.			2018г.		
		брой	на 100000 от населението	Относ. дял (%)	брой	на 100000 от население то	Относ. дял (%)	брой	на 100000 от населението	Относ. дял (%)
	ОБЩО I – XIX клас	2 395	1 935		2 445	1 997.2		2 384	1 972.2	
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	58	46.9	2.4	52	42.5	2.1	50	41.4	2.1

Травми и отравяния 2018 г.

Таблица №28

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Регистрирани			Новорегистрирани		
		Регистрирани	На 1000 души от населението	Относителен дял	Регистрирани	На 1000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	267 676	2 214.4		116 464	963.5	
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	11 963	99	4.5	7 268	60.1	6.2

2.6 ЗАХАРЕН ДИАБЕТ.

Диабетът е тежко ендокринно заболяване, протичащо хронично и водещо до тежки усложнения, засягащи всички органи и системи – полиневропатия, нефропатия и ретинопатия, определят това заболяване като социално-значимо и инвалидизиращо.

1. Броят на регистрираните с диабет лица в област Перник за 2017 г. е 8 324 души, които са със 116 по-малко от 2017 г.

2. През 2018 г. има 1 новорегистрирано дете с диабет.

Таблица №29

	2016 г.		2017г.		2018 г.	
		на 100 х.		на 100 х.		на 100 х.
Регистрирани с диабет	8 290	6 697.9	8 440	6 894.2	8324	6886.2
От тях – новорегистрирани:	1 315	1 062.5	1 612	1 316.8	1104	913.3
Деца	1	5.6	9	7.4	1	5.6

2.7 ПСИХИЧНИ РАЗСТРОЙСТВА.

Утежнената социално-икономическа обстановка, натрупването на психогенни фактори и психотравми, стрес, очертават тенденция за увеличаване честотата на психичните заболявания в областта.

Рискови фактори – алкохолизъм, наркомания, не са етиологична причина, но много често отключват появата на психично заболяване.

Общо регистрирани лица с психични заболявания:

2010 г. – 5 733, от тях новорегистрирани – 2 657 души;
2011 г. – 7 243, от тях новорегистрирани – 2 543 души;
2012 г. – 7 852, от тях новорегистрирани – 2 211 души;
2013 г. – 7 389, от тях новорегистрирани – 2 166 души;
2014 г. – 6 492, от тях новорегистрирани – 1 624 души;
2015 г. – 6 045, от тях новорегистрирани – 1 829 души;
2016 г. – 5 827, от тях новорегистрирани – 1 849 души;
2017г. – 5 574, от тях новорегистрирани – 1 751 души;
2018г. - 5 752, от тях новорегистрирани – 1 665 души;

Общо регистрирани лица до 18 г. възраст с психични заболявания:

2010 г. – 416, от тях новорегистрирани – 194 деца;
2011 г. – 396, от тях новорегистрирани – 241 деца;
2012 г. – 404, от тях новорегистрирани – 237 деца;
2013 г. – 471, от тях новорегистрирани – 288 деца;
2014 г. – 430, от тях новорегистрирани – 275 деца;
2015 г. – 626, от тях новорегистрирани – 303 деца;
2016 г. – 434, от тях новорегистрирани – 220 деца;
2017 г. – 379, от тях новорегистрирани – 194 деца;
2018 г. – 382, от тях новорегистрирани – 172 деца;

За 2018 г. лицата с психични заболявания са 5 752 души, като броят им се е увеличил с 178 души от 2017 г. (5 574). Новорегистрираните лица за 2018 г. са 1 665 и броят им е по-малък от предходната година с 86 души.

Същата тенденция се наблюдава и при лицата до 18 г. възраст. През 2018 г. са регистрирани 382 случая, а новорегистрирани за 2018 г. са 172 души, по-малко с 22 души от 2017 г.

Подробните данни са съгласно таблици от № 25 до №29.

3. СЪСТОЯНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

3.1 Първична извънболнична медицинска помощ

Населението в областта остава в условията на неравнопоставеност по отношение на достъпа до здравни услуги. Налице е концентриране на практиките в големите градове, недостиг на общопрактикуващи лекари в труднодостъпните и отдалечени райони и нежелание за обслужване на пациентите у дома, както и извън установеното време за амбулаторна дейност. Това затруднява достъпа на пациентите до медицинска помощ и натоварва системата за спешна помощ.

Към 31.12.2018 г. в Област Перник регистрираните лечебни заведения за първична извънболнична помощ са 181. Лечебните заведения, регистрирани от лекари като индивидуални практики са 66, а груповите практики са 6 с 16 работещи лекари в тях.

В гр. Перник и гр. Радомир са регистрирани 82 % от практиките за първична медицинска помощ.

Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ по общини в област Перник през 2018 г.

Таблица №30

община	Брой регистрирани в РЗИ (физ.лица)			
	В инд. Практики		В групови практики	
	лекари	дентални	лекари	дентални
1.Перник	44	87	16	20
В т.ч. в градовете	41	83	14	20
В селата	3	4	2	0
2.Радомир	10	9	0	3
В т.ч в градовете	9	8	0	3
В селата	1	1	0	0
3.Брезник	6	1	0	2
В т.ч в градовете	3	1	0	2
В селата	3	0	0	0
4.Грън	3	3	0	0
В т.ч. в градовете	3	3	0	0
В селата	0	0	0	0
5.Земен	2	1	0	0
В т.ч. в градовете	2	1	0	0
В селата	0	0	0	0
6.Ковачевци	1	1	0	0
В т.ч. в градовете	-	-	0	0
В селата	1	1	0	0
Област Перник	66	102	16	25

Съгласно утвърдената Национална здравна карта на Р България за 2018 г., необходимия брой лекари и лекари по дентална медицина в първичната извънболнична помощ за област Перник е:

Таблица №31

Специалност	Необходим брой лекари/лекари по дентална медицина	Осигуреност на 100 000 души
Обща медицина	83	67,06
Дентална медицина	124	100,19

За последните три години броя на лечебните заведения, оказващи първична извънболнична помощ в област Перник е почти непроменен.

Таблица №32

Видове ЛЗ	2016	2017	2018
ИП ПИМП	68	67	66
ИП ПИДП	97	97	102
ГП ПИМП	6	6	6
ГП ПИДП	10	10	9

Осигуреността на населението от областта е 6.8 ОПЛ на 10 000 души, като 1 (един) общопрактикуващ лекар обслужва 1 475 души. Най-висока е осигуреността в община Брезник – 9.5 на 10 000 от населението, а най-ниска - в община Радомир – 5.4 на 10 000 души население.

Таблица №33

Област, Община	Население	Осигуреността на населението с ОПЛ на 10 000 души	Брой обслужвано население на 1 ОПЛ
Перник	120 880	6.78	1 474
Брезник	6 160	9.74	1 027
Земен	2 372	8.43	1 185
Ковачевци	1 576	6.35	1 576
Перник	88 604	6.77	1 477
Радомир	18 253	5.48	1 825
Трън	3 915	7.66	1 305

От общия брой общопрактикуващи лекари – 83 души с придобита специалност ”Обща медицина” са 35 лекари. Общопрактикуващи лекари с призната специалност „Вътрешни болести“, „Педиатрия“ и „Спешна медицина“ които, имат права по § 95 от ПЗР(преходни и заключителни разпоредби) към ЗИД(Закон за изменение и допълнение) на Закона за здравето са също 35.

13 общопрактикуващи лекари са зачислени за придобиване на специалност „Обща медицина”.

3.2 Специализирана извънболнична медицинска помощ

Специализирана извънболнична медицинска помощ в областта се осъществява от 103 лечебни заведения. По вид лечебните заведения за специализирана медицинска помощ се разпределят:

1. Индивидуални практики за специализирана медицинска помощ - 68 бр.
2. Групови практики за специализирана медицинска помощ – 5 бр.
3. Медицински центрове – 9 бр.
4. Медико-дентални центрове – 1 бр.
5. Диагностично-консултативен център – 1 бр.
6. Дентален център – 1 бр.
7. Медико-диагностични лаборатории – 3 бр.
8. Медико-технически лаборатории- 13 бр.
9. Хосписи – 2 бр.

Таблица №34

Видове ЛЗ	2016	2017	2018
ИПСМП	67	64	68
ИПСДП	0	0	0
ГПСМП	4	5	5
ГПСДП	0	0	0
МЦ	10	10	9
МДЦ	1	1	1
ДКЦ	1	1	1
ДЦ	1	1	1
МДЛ	3	3	3
МТЛ	13	13	13
Хоспис	2	2	2
Област Перник	102	100	103

Регистрирани в РЗИ Перник лечебни заведения за специализирана медицинска помощ има в гр. Перник и гр. Радомир.

В общините Брезник, Трън, Земен и Ковачевци няма регистрирани практики за осъществяване на специализирана медицинска помощ.

**Лечебни заведения за специализирана извънболнична помощ
по общини за 2018 г.**

Таблица №35

Община	ИПСМП	ИПСДП	ГПСМП	ГПСДП	МЦ	ДЦ	МДЦ	ДКЦ	МДЛ	МТЛ	Хосписи
Перник	63	0	5	0	8	1	1	1	3	11	2
Радомир	6	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0
Брезник	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Трън	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Земен	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ковачевци	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Област Перник	69	0	5	0	9	1	1	1	3	13	2

Забележка: Данните се вземат от водения в РЗИ регистър на ЛЗ за извънболнична помощ

През 2018 г. на лекари по различните специалности са издадени 51 бр. удостоверения по чл. 81 от Закона за лечебните заведения за недостатъчност на кадри в дадени профили.

Общият брой лекари - специалисти, работещи в извънболничната помощ на област Перник за 2018 г. са 161, като 92 от тях работят и в лечебни заведения за болнична помощ.

Брой практикуващи лекари по специалности за 2018 г.

Таблица №36

СПЕЦИАЛНОСТ	Практикуващи само в ИМП	Практикуващи и в ЛЗБП	ОБЩО	Осигурено ст на 100 хил. души население	Необходим брой лекари специалисти (НЗК 2018)
ЛЕКАРИ ПО КЛИНИЧНИ СПЕЦИАЛНОСТИ	64	87	151	124,92	132
АКУШЕРСТВО И ГИНЕКОЛОГИЯ	13	4	17	13,74	11
АНЕСТЕЗИОЛОГИЯ И ИНТЕНЗИВНО ЛЕЧЕНИЕ	1	1	2	1,62	1
ВЪТРЕШНИ БОЛЕСТИ	5	4	9	7,27	9
ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЯ	0	2	2	1,62	2
ЕНДОКРИНОЛОГИЯ И БОЛЕСТИ НА ОБМЯНАТА	4	3	7	5,66	7
ИНФЕКЦИОЗНИ БОЛЕСТИ	0	1	1	0,81	1

КАРДИОЛОГИЯ	4	14	18	14,54	18
КЛИНИЧНА АЛЕРГОЛОГИЯ	1	0	1	0,81	1
КЛИНИЧНА ТОКСИКОЛОГИЯ			-	-	
КЛИНИЧНА ХЕМАТОЛОГИЯ			-	-	
КОЖНИ И ВЕНЕРИЧЕСКИ БОЛЕСТИ	3	2	5	4,04	5
МЕДИЦИНСКА ОНКОЛОГИЯ			-	-	
МЕДИЦИНСКА ПАРАЗИТОЛОГИЯ			-	-	
НЕРВНИ БОЛЕСТИ	7	8	15	12,12	14
НЕФРОЛОГИЯ	0	2	2	1,62	2
ОРТОПЕДИЯ И ТРАВМАТОЛОГИЯ	3	8	11	8,89	8
ОЧНИ БОЛЕСТИ	4	8	12	9,70	8
ПНЕВМОЛОГИЯ И ФТИЗИАТРИЯ		3	3	2,42	3
ПСИХИАТРИЯ	3	3	6	4,85	6
РЕВМАТОЛОГИЯ	1		1	0,81	1
УРОЛОГИЯ	1	3	4	3,23	4
УШНО-НОСНО-ГЪРЛЕНИ БОЛЕСТИ	4	2	6	4,85	6
СПЕЦИАЛНОСТ	Практикув ащи само в ИМП	Практик уващи и в ЛЗБП	ОБЩО	Осигуренос т на 100 хил. души население	Необходим брой лекари специалисти (НЗК 2018)
ФИЗИКАЛНА И РЕХАБИЛИТАЦИОННА МЕДИЦИНА	1	2	3	2,44	3
ГРЪДНА ХИРУРГИЯ			-	-	
НЕВРОХИРУРГИЯ	1	0	1	0,81	1
СЪДОВА ХИРУРГИЯ, АНГИОЛОГИЯ	1	0	1	0,81	1
ХИРУРГИЯ	3	13	16	12,93	13
ПЕДИАТРИЯ	4	4	8	6,46	7

ЛЕКАРИ, ОСЪЩЕСТВЯВАЩИ МЕДИКО- ДИАГНОСТИЧНИ ДЕЙНОСТИ ПО СПЕЦИАЛНОСТИ	10	8	18	14,70	17
ВИРУСОЛОГИЯ			-	-	1
КЛИНИЧНА ИМУНОЛОГИЯ			-	-	
ТРАНСФУЗИОННА ХЕМАТОЛОГИЯ – ИМУНОХЕМАТОЛОГИЧН И ИЗСЛЕДВАНИЯ			-	-	
КЛИНИЧНА ЛАБОРАТОРИЯ	5	2	7	5,66	7
КЛИНИЧНА МИКРОБИОЛОГИЯ	1	0	1	0,81	1
МЕДИЦИНСКА ПАРАЗИТОЛОГИЯ			-	-	1
ОБЩА И КЛИНИЧНА ПАТОЛОГИЯ		1	1	0,81	1
ОБРАЗНА ДИАГНОСТИКА	4	5	9	7,35	9
ОБЩ БРОЙ ЛЕКАРИ	74	95	169	138,05	176

По данни от годишните отчети за дейността на лечебните заведения през 2018 г. най-висока обръщаемост е регистрирана при специалистите:

1. Кардиолози – 31 679
2. Акушер-гинеколози – 24 459
3. Интернисти – 22 387
4. Невролози – 18 445
5. Офталмолози – 17 770
6. Ортопедо-травматолози – 14 570
7. Ендокринолози – 15 268

Таблица №37

Област Перник	Общо						
	Посещения в амбулаторията при специалисти през 2018г.						Посещения по домовете
	Всичко	На 1 жител	в това число				
деца до 17 год.			На 1 дете	Профилактични	от тях деца до 17 год.		
общо	199 457	1.7	22 514	1.3	6 684	565	371
интернисти	22 387	0.2	1 194	0.1			
гастроентеролози	2 117	0.01	3	0.0002			
ендокринолози	15 268	0.1	26	0.001	33	5	1
кардиолози	31 679	0.3	25	0.001	1		1
ревматолози	442	0.004					
пневмофтизиатри	5 647	0.05	21	0.001			2
нефролози	1 142	0.01	160	0.01			
хематолози							
алерголози	1 208	0.01	265	0.01			
педиатри	10 778	0.1	10 613	0.6	1	1	1
хирурзи	6 900	0.1	782	0.04			
ортопедотравматолози	14 570	0.1	2 047	0.1	450	450	3
уролози	2 640	0.02	77	0.004			
неврохирурзи	658	0.01	1	0.00006			
акушер-гинеколози	24 459	0.2	548	0.03	6 128	38	
инфекционисти	415	0.003	120	0.007			
офталмолози	8 677	0.1	2 142	0.1			
оториноларинголози	17 770	0.1	2 738	0.2	48	48	
невролози	18 445	1.2	147	0.008	10	10	333
психиатри	3 804	0.03	102	0.006	13	13	30
дермато-венеролози	3 672	0.03	652	0.04			
физиотерапевти	6 779	0.1	851	0.05			
други							

Извършените рентгенови изследвания и процедури за 2018 г. в лечебните заведения за извънболнична помощ са 37 713 бр.

Извършените лабораторни изследвания за 2018г. са 410 868 бр., от тях: клинично-лабораторни – 305 143 бр.

В малките общини на област Перник няма действащи лаборатории и други медико-диагностични структури. Затова е затруднено извършването на изследвания , необходими за диагностициране и профилактика на заболяванията и пациентите често не търсят навреме медицинска помощ.

Подробните данни са според таблици от №30 до №37.

В извънболничната помощ на областта специализирана дентална помощ се оказва в един дентален център. Четирима са лекарите по дентална медицина със специалност „Детска дентална медицина“, а трима със специалност „Орална хирургия“.

Таблица №38

СПЕЦИАЛНОСТ	Практикуващи само в ИМП	Практикуващи и в ЛЗБП	ОБЩО	Осигуреност на 100 хил. души население	Необходим брой лекари специалисти (НЗК 2018)
ЛЕКАРИ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА ПО СПЕЦИАЛНОСТИ					
ОРТОДОНТИЯ	1		1	0.82	1
ПРОТЕТИЧНА ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА			-	-	3
ПАРОДОНТОЛОГИЯ И ЗАБОЛЯВАНИЯ НА ОРАЛНАТА ЛИГАВИЦА			-	-	4
ДЕТСКА ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА	4		4	3.26	7
ОПЕРАТИВНО ЗЪБОЛЕЧЕНИЕ И ЕНДОДОНТИЯ			-	-	6
ОРАЛНА ХИРУРГИЯ	3		3	2.45	6
ОБЩ БРОЙ ЛМД	8	-	8	6.46	27

4. БОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

Лечебните заведения за болнична помощ в област Перник са четири броя:

1. МБАЛ „Рахила Ангелова” АД гр. Перник с 294 легла, разпределени по различни профили в 16 отделения. В спешно отделение на болницата има 5 кушетки за краткосрочен престой;
2. СБАЛББ ЕООД гр. Перник с 65 легла, от тях 15 фтизиатрични и 50 за обща белодробна патология;
3. СБПЛР ЕООД с 60 легла, от тях 50 бр. за физиотерапия и рехабилитация и 10 бр. за продължително лечение;
4. СБАЛК „Свети Георги - Перник” ООД с 28 легла, като 22 бр. са кардиологични и 6 бр. за интензивно лечение.

През стационара на МБАЛ”Р. Ангелова”АД за 2018 г. са преминали 13 375 болни, със 129 по-малко в сравнение с 2017 г.

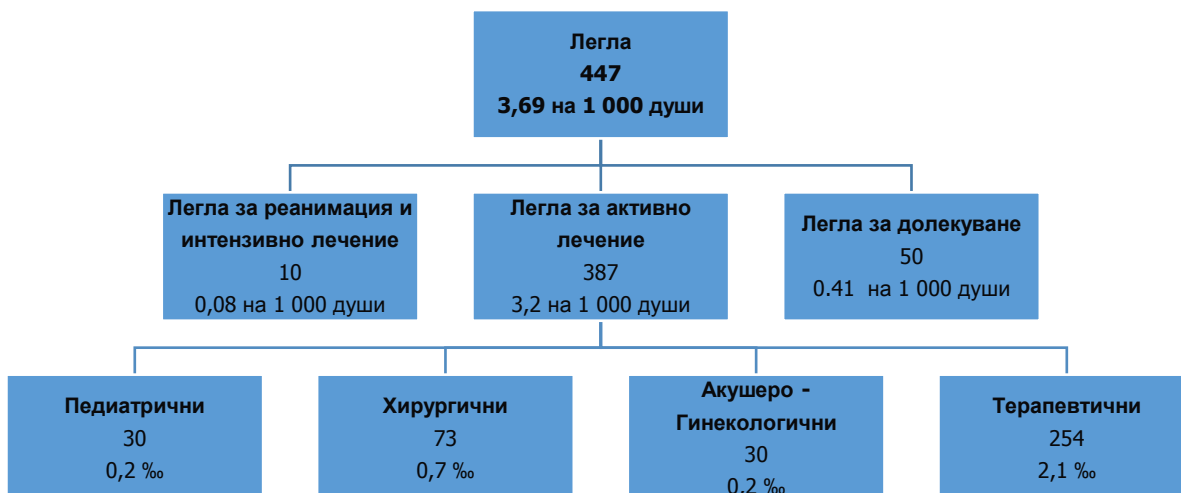
През стационара на СБАЛББ ЕООД-ПЕРНИК за 2018 г. са преминали 1 798 болни, което е с 94 по-малко от 2017 г.

През стационара на СБПЛР ЕООД-ПЕРНИК са преминали 988 болни, което е с 349 повече от 2017 г.

През стационара на СБАЛК”Свети Георги”ООД за 2018 г. са преминали 1 187 болни, което е с 212 повече от 2017 г.

Подробни данни съгласно таблици №39 и №40.

Общият извод е, че болниците осъществяват адекватна на потребностите на населението дейност за по-нататъшното оптимизиране, на която е необходим ефективен мениджмънт и стриктен финансов контрол

Дейност на стационарите на болничните лечебни заведения

Таблица №39

Видове заведения	2018г.									
	Легла средногодишен брой	Постъпили болни	Изписани болни	Умрели	Преминали болни	Проведени леглодни	Използваемост на леглата (дни)	Оборот на леглата	Среден престой на 1 лекуван болен	Леталитет (%)
Общо	450	17 185	16 632	554	17 348	94 038	209	39	5.5	3.3
МБАЛ-„Р.Ангелова”АД ПЕРНИК	294	13 257	12 790	482	13 375	67 487	229	45	5.0	3.6
СБАЛББ ЕООД-ПЕРНИК.	68	1 753	1 714	30	1 798	15 692	231	26	8.7	1.7
СБАЛК-„Св.Георги”ООД	28	1 187	1 154	28	1 187	2 582	92	42	2.2	2.4
СБДПЛР ЕООД – ПЕРНИК	60	988	974	14	988	8 275	138	16	8.4	1.4

Таблица №40

Видове заведения	2017г.									
	Легла средногодишен брой	Постъпили болни	Изписани болни	Умрели	Преминали болни	Проведени леглодни	Използваемост на леглата (дни)	Оборот на леглата	Среден престой на 1 лекуван болен	Леталитет (%)
Общо	477	17 006	16 481	566	17 210	94 786	199	36	5.5	3.4
МБАЛ-„Р.Ангелова”АД ПЕРНИК	294	13 371	12 890	496	13 504	69 083	235	46	5.1	3.7
СБАЛББ ЕООД-ПЕРНИК.	95	1 823	1 811	36	1892	17 211	181	20	9.1	1.9
СБПЛР ЕООД – ПЕРНИК	60	839	828	11	839	6 219	104	14	7.4	1.3
СБАЛК-„Св.Георги”ООД	28	973	952	23	975	2 273	81	35	2.3	2.4

5. СПЕШНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

Към 31.12.2018 г. в системата на спешната медицинска помощ в област Перник осъществяват дейност пет филиала на ЦСМП – Перник, Радомир, Грън, Земен, Брезник, които разполагат със 17 броя автомобила със специално предназначение.

Като цяло системата на спешната медицинска помощ се оказва удобна, а за отдалечени населени места единствена алтернатива за получаване на медицинска помощ.

Създаването на неотложен кабинет към МЦ „Перник“ ЕООД гр. Перник, отчасти облекчава работата на ЦСМП, но голяма част от болните посещават и Спешно отделение към МБАЛ „Р. Ангелова“ АД гр. Перник.

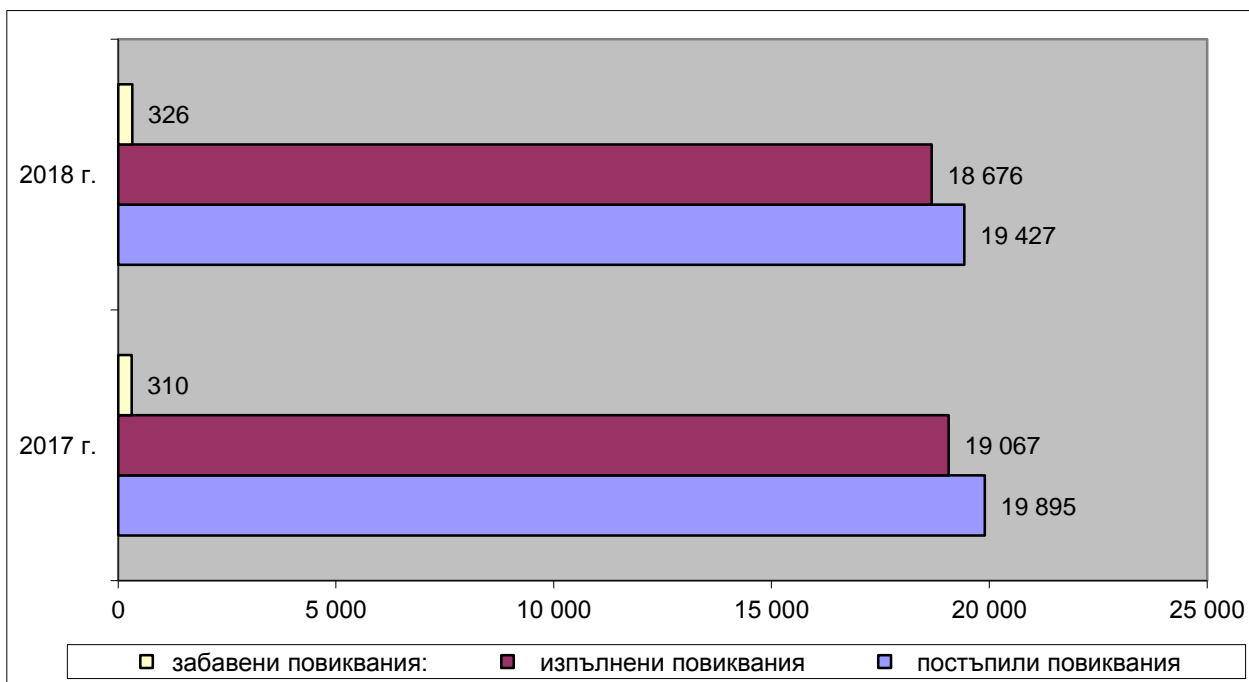
Поради неправилното разбиране на гражданите за дейността на центровете за спешна медицинска помощ, все още определен контингент от населението – с нарушени здравноосигурителни права, се обръщат по всеки повод и възникнал проблем към структурите за спешна медицинска помощ.

ДЕЙНОСТ НА ЦСМП

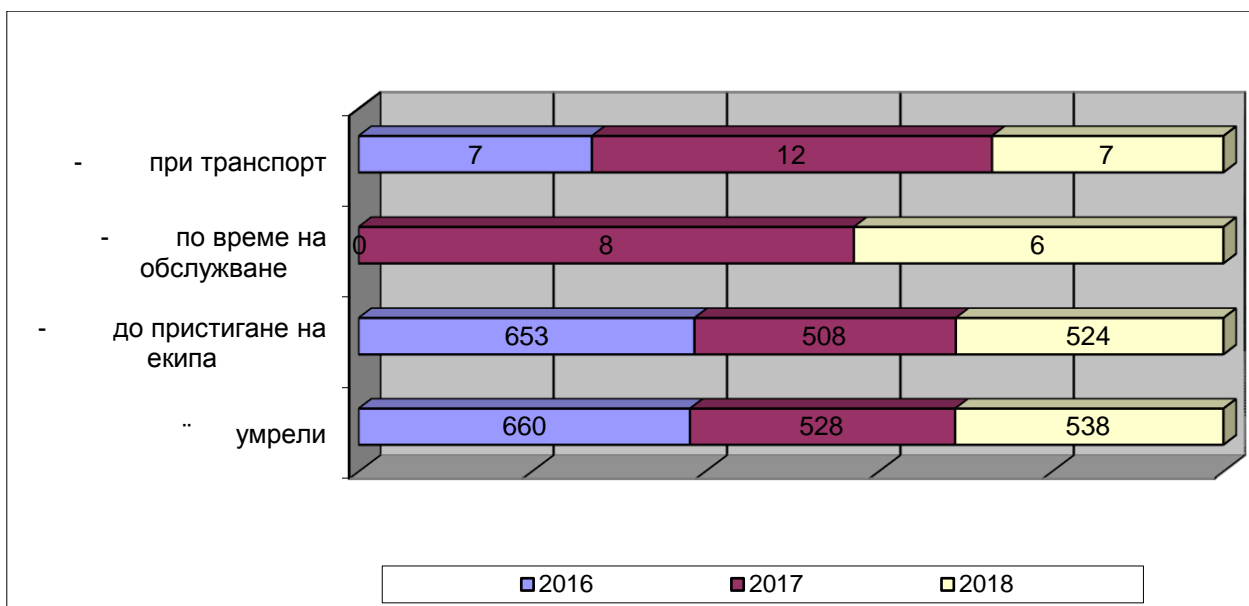
Таблица №41

	2017г.	2018г.
◆ Постъпили повиквания	19 895	19 427
◆ Изпълнени повиквания	19 067	18 676
От тях: за спешна мед.помощ	15 291	15 396
за неотложна мед.помощ	3 231	2 824
за санитарен транспорт	545	456
◆ Забавени повиквания:	310	326
- от оператора	0	0
- от екипите	310	326
◆ Безрезултатни изпълнени	518	425
◆ Умрели	528	538
- до пристигане на екипа	508	524
- по време на обслужване	8	6
- при транспорт	12	7

◆ Общ брой обслужени пациенти	30 984	32 318
- при изпълнените повиквания	18 549	18 251
От тях: брой деца 0-17 г.	2 919	1 666
◆ Персонал – общ брой	173	173
От тях: лекари	46	46
фелдшери	17	17
мед.сестри	31	31
акушерки	6	6
◆ Амбулаторни прегледи	12 435	14 067
◆ Транспортни средства	17	17

Фиг.10 Брой постъпили, изпълнени и забавени повиквания от ЦСМП за период (2017г.-2018г.)

Фиг.11 Брой умрели, от тях: до пристигане на екипа, по време на обслужването и при транспорт - тригодишен период(2016г.-2018г.)

6. МЕДИЦИНСКА ЕКСПЕРТИЗА

Неразделна част от диагностично-лечебната дейност на лечебните заведения е медицинската експертиза. В област Перник тя се извършва от лекуващи лекари, ЛКК и ТЕЛК.

Определените със заповеди на Директора на РЗИ гр. Перник ЛКК за 2018 г. са 25 бр. в община Перник и 1 бр. в община Радомир. В областта функционират 7 общи ЛКК и 19 специализирани ЛКК. Общите ЛКК са разкрити в извънболничната помощ. От специализираните ЛКК 16 са в болничната помощ и 3 ЛКК - в извънболничната помощ.

В областта са разкрити два състава на ТЕЛК, които се произнасят по случаи с общи заболявания. Случаи по профил психични, очни и белодробни болести се разглеждат от ТЕЛК в присъствие на специалист по изброените профили, след изменение на нормативната уредба.

Недостигът на медицински специалисти за цялата област Перник е причина за невъзможността да се подсигурят достатъчно лекари в ТЕЛК. Поради тези обстоятелства ТЕЛК гр. Перник не спазва тримесечния нормативен срок за освидетелстване и преосвидетелстване на лицата.

Издадените експертни решения, за 2018г. са – 4 897 бр.

В РКМЕ се входират молби от граждани за освидетелстване, преосвидетелстване и временна неработоспособност от ТЕЛК, както следва:

- За 2016 г. – 3 471 бр.;
- За 2017 г. – 3 481 бр.;
- За 2018 г. – 3 567 бр.

7. АПТЕЧНА МРЕЖА

В област Перник функционира 55 броя аптеки. От тях с наркотични вещества работят 24 броя - 20 бр. в гр. Перник; 3 бр. в гр. Радомир и една аптека в гр.Трън.

Три от аптеките са болнични и една от тях работи с наркотични вещества.

Кадровата обезпеченост на аптеките през 2018 г. е:

1. Магистър-фармацевти - 87 бр.
2. Пом. фармацевти - 52 бр.
3. Друг персонал - 60 бр.

През 2017г. в гр. Радомир е разкрит склад за търговия на едро с лекарствени продукти, а в гр. Земен - дрогерия.

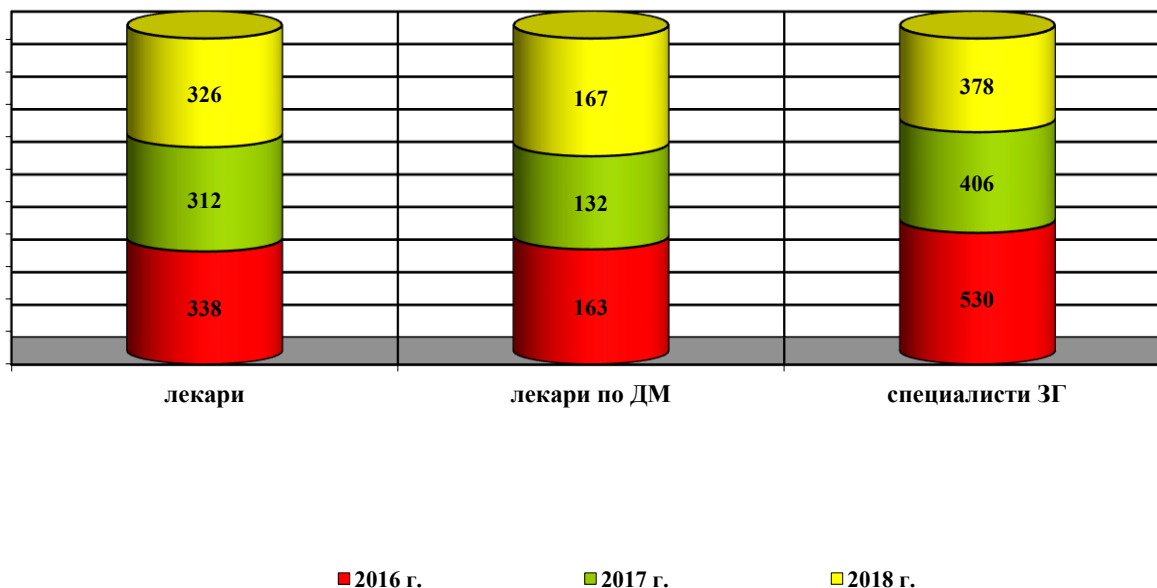
8. ОСИГУРЕНОСТ НА РЕГИОНАЛНАТА ЗДРАВНА МРЕЖА С ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Решаваща роля за ефективното функциониране на здравната система е развитието и управлението на човешките ресурси. В нея са ангажирани голям брой медицински специалисти, както и друг технически и помощен персонал.

Медицински персонал /физически лица/ в лечебните и здравни заведения в Област Перник към 31.12.2018 г.

Таблица №42

Година	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Лекари	338	312	326
Лекари по дентална медицина	163	132	167
Специалисти по здравни грижи	530	406	378
в т.ч. :	-	-	
фелдшери	26	20	21
акушерки	34	31	35
медицински сестри	371	298	253
Лаборанти (клинични и рентгенови)	53	57	62
Друг персонал	490	393	390

Фиг.12 Лекарите, лекарите по дентална медицина и специалистите по здравни грижи (физ.лица) в област Перник – 2016-2018 г.

Общият брой на медицинския персонал в област Перник за 2018 г. е 871 души, като се е увеличил със 21 души от предходната 2017 г.

Лекарите в област Перник за 2018 г. са 326 души, с 14 повече от 2017 г.

Лекарите по дентална медицина в област Перник за 2018 г. са 167 души и са с 35 повече от 2017 г.

Специалистите по здравни грижи в област Перник за 2018 г. са 378 души, като са намалели със 28 души от 2017 г.

Подробни данни съгласно таблица №42.

Обобщение след извършен анализ:

В област Перник се засилва недостигът на медицински кадри, което за в бъдеще ще се отрази на качеството на медицинското обслужване и ще бъде причина за увеличаване на нивата на заболяемост и смъртност в региона.

SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Висококвалифициран медицински персонал с богат професионален опит, работещ в лечебните заведения	Неравномерно разпределение на лечебните заведения и структури в областта
Наличие на достатъчни по брой и вид лечебни заведения	Недостатъчност на лекари-специалисти в болничната помощ за сметка на по-голям брой лекари - специалисти в извън болничната медицинска помощ.
Осигурени възможности за консултации на пациентите във всички медицински профили	Слаба взаимовръзка и координация между първичната медицинска помощ (лични лекари), специализираната медицинска помощ, болнична помощ и спешната помощ.
Наличие на предпоставки за своевременност, достатъчност и добро качество на медицинските услуги.	Текучество и недостиг на специалисти по здравни грижи.
	Недостатъчно развитие на дейностите по промоция на здраве и профилактика на заболяванията, с акцент върху социално-значимите заболявания.
	Силно деформирана към високо платените клинични пътеки болнична помощ.
	В селските райони не е осигурена достатъчно профилирана грижа за жените и децата.
Благоприятно географско разположение – близост до София и достъп до високо технологични диагностични и терапевтични методи и апаратура.	Конкуренция на други здравни и лечебни структури.
БЛАГОПРИЯТНИ ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Планиране и осигуряване на медицински специалисти в дългосрочен план, съобразно потребностите на населението от определена здравна помощ.	Влошаване все повече на здравно-демографския статус на населението. Висока средна възраст на медицинския персонал.
Развиване на дейностите, свързани с продължително лечение и рехабилитация.	Повишаване на заболяемостта и хронифициране на заболяванията, води до състояния на трайна неработоспособност.

Разширяване възможностите за достъп на населението от малките и отдалечени населени места и неблагоприятните райони до специализирана медицинска помощ.	Увеличаващият се брой на уязвимите групи с рисковото поведение и маргинализацията, свързана с ниво на образование, доходи, етнос и др.
Повишаване информираността на населението за здравословния начин на живот и заплахите от поведенчески рискови фактори.	
Повишаване относителния дял на доброволното здравно осигуряване като допълнително финансиране.	Изтичане на лекари специалисти извън областта и страната.
Положителна акредитационна оценка на лечебните заведения за болнична помощ и възможност да са бази за обучение на лекари специалисти.	Висок процент на лицата с прекъснати здравноосигурителни права.

Заклучение:

1. Намаление на числеността на населението, особено в селата;
2. Застаряване на населението и регресивен тип възрастова структура – намаляване относителния дял на децата и лицата в трудоспособна възраст;
3. Неравномерно разпределение на лечебните заведения за извънболнична помощ;
4. Недостиг на медицински кадри и недостатъчната им квалификация и специализация;
5. Недостатъчни възможности на лечебните заведения за поемане на болни, нуждаещи се от долекуване, рехабилитация и палиативни грижи;
6. Увеличаваща се заболяемост сред населението, като водещи причини са болестите на дихателната система и болестите на кръвообращението;
7. Високо ниво на преждевременна смъртност;
8. Снижаваща се раждаемост;

Във връзка с изложените факти, като предложение за решаването на проблемите и недостатъците посочени по-горе, е да бъде извършена актуализация и промяна на нормативната уредба, свързана със здравеопазването. Както и увеличаване дела на средствата за профилактика и диспансеризиране на заболяванията, с цел осигуряване на качествена и своевременна медицинска помощ на населението в област Перник.